

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Redaction du journal
„Hantes Amsoni“

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Հերկայ 1897 տարեշրջանի

Պոչկարիոյ համար տարեկան 10ֆր
" " " " 1/2 " 5 "
Արտասահմանի համար " 12 "
" " " " 1/2 " 6 "
Կանխիկ վճարելի

Համակիր արամ եւայլն խրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՍԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ ՎԱՌՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)

Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն զրկուիր եւ յարմար դատ-
ուածներն միայն կը հրատարակ-
ուին ամբողջովին կամ մասամբ:

Ծանուցմանց տողը 20 սանթիմ.
երեքէն աւելի անգամներու համար
20 աւ 100 գեղ կը լինի:

Ընթերցողներուն ուշադրութիւնը
կը դարձունենք մեր այսօրուան Դ.
երեսի «Իմաստ» խորագրով յօդուա-
ծին վրայ:

ՈՒՍԻՍԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Ազգակից մը որ ուշադրու-
թեամբ կարդացած էր «Մեր քա-
ղաքականութիւնը» խորագրով
մեր յօդուածը, մեզ հետեւեալ
գիտողութիւնն բերու:

— «Մեր քաղաքականութիւ-
նը» բացատրութիւնը շատ փը-
քուռոյց երեւցաւ ինձ. կար-
ծես թէ մեծ տէրութեան մը
քաղաքականութեան վրայ էր
խնդիրը, մինչդեռ Հայերս չունե-
նալով նիւթական կադմակերպեալ
ամենափոքր ոյժ մը՝ մեր քաղա-
քականութիւնը պարզ համակրու-
թեան մը կերպարանքը կառնէ,
որ չեմ կարծիր թէ դիւանագէտ-
ներու ընթացքին համար իրական
կշիռ մը ունենայ. նոյն իսկ են-
թադրելի չէ որ Ռուսիա Հայկա-
կան խնդրին մասին իր քաղա-
քականութեան համար ուղեցոյց
բռնէ թերահայ ժողովուրդին պղա-
տնական համակրութիւնը և ձգ-
տումները: Ռուսիա միշտ պիտի
գործէ, ինչ որ իր հաշիւներուն
համաձայն՝ կը պահանջեն իր քա-
ղաքական շահերը և ասոնց հա-
մար մեր ուստասէր կամ անկիւ-
սէր միտումները գոնէ այնքան
կարեւորութիւն չունին, որքան
դուք ցուցնել կուզէք:

Մեր իօսակիցը հաւանականա-
բար առանձին չէ իր այս կար-
ծիքին մէջ, այլ բազմաթիւ հա-
մախօհներ ունի: Պէտք է ուրեմն
որ իրեն պատասխան ենք հրապա-
րակաւ:

Մեր բանակ ու թնդանօթ չու-
նենալէն չհետեւիր ընաւ որ «Մեր
քաղաքականութիւնը» անյարմար
բացատրութիւն մը ըլլայ մեզ հա-
մար. ամենէն փոքր ազգերն իսկ
թէեւ օտար լուծի տակ գտնուին,
պարտին ունենալ իրենց քաղա-
քականութիւնը, այսինքն իրենց
շահերուն ամենէն աւելի համապա-
տասխան քաղաքական ուղղութիւն
մը, հոգ չէ թէ անոր կարենան
այսօր հետեւիլ արտով և զգացմամբ
միայն, երբ բռնաւորի մը գերի

են. վաղը կրնան հանգամանքները
փոխուիլ և ներքի իրեն որ նիւ-
թական ուժով ալ յառաջ մըլէ
այն ուղղութիւնը, որուն յարած
էր ցարդ: Յետոյ մենք չենք
կարծիր որ Հայերու նման ազա-
տութեան իղձերով խմբուած,
պատմական ժողովուրդ մը, որ
արդէն ցոյց տուաւ թէ գիտէ իր
գոյութեան համար արեւն թափել,
յաւէտ արհամարհելի քանակու-
թիւն մը նկատուի դիւանագէտ-
ներէ:

Մանաւանդ տէրութեան մը հա-
մար որ իր հաշիւներուն համա-
ձայն կը գտնէ ուրիշ պետութեան
հպատակ ազգի մը ազատական
իղձերը, նոյն իսկ նիւթական
ուժի տեսակէտով կարեւոր տարր
մըն է այդ ազգը զոր հաշուէ դուրս
ձգել ներքի չէ իրեն. ասոր հակա-
ռակը պիտի չհամար, պէտք է
անգիտանալ թէ իր իրաւունքնե-
րուն ու պարտքերուն տակաւ ա-
ւելի որոշ գիտակցութեանը հաս-
նող ժողովուրդի մը մէջ նոյն հա-
մաձայնութեամբ լուծի կաճի, կը
զարգանայ ոյժ մը որուն վերջին
թափելն ու ժայթքումները զըս-
պել շատ դժուարին կըլլայ անոր
վրայ տիրող օտարազգի պետու-
թեան, որքան ալ այս վերջինը
հզօր ըլլայ:

Եթէ Արեւելեան խնդրին հան-
գամանքներուն վրայ ուշադիր ու
շրջահայեաց ակնարկ մը նետենք,
չստ հաւանական պիտի տեսնենք
որ Ռուսիոյ քաղաքական հաշիւ-
ներուն յարմար թուրքիոյ հայ
տարրին նեցուկ ըլլալ, գուցէ
միայն Մեծ Հայքէն դուրս: Ին-
չո՞ւ համար չօգտուինք այս պա-
րագայէն, մտածելով որ մենք գե-
րօի մը նշանակութիւնը ունինք
Ռուսիոյ զինուորական ահեղ զօ-
րութեան քով, մինչդեռ ազատա-
գրեալ ազգերու պատմութիւնը
կը ստիպենք մեզ թէ զէրօ կար-
ծուած ուժերը ի՞նչ կարեւոր դե-
ր'ը խաղացած են նպատակաւոր
հանգամանքներու և պայմաննե-
րու մէջ գործածուելով:

Ինչ որ ալ ըլլայ, մտնալու
չենք որ մենք պէտք ունինք հը-
զօր տէրութեան մը, որ մեր շա

հեր պաշտպանէ եւրոպական միւս
տէրութեանց առջեւ. գոնէ պար-
տական չենք, որքան կը ներքին
մեր միջոցները, դիմումներով,
համակրական ցոյցերով ջանալ որ
Ռուսիա յօժարի ստանձնել մեր
պաշտպանութիւնը:

Եթէ կըմբռնենք մեր այս պար-
տականութիւնը, փութանք կա-
տարել զայն: Ներքի պարտա-
զանցութիւն մը չպիտի ըլլար վա-
րանիլ, տատանիլ այս մասին,
ենթադրելով նոյն իսկ որ մեր
դիմումներն առ Զար գուցէ ա-
պարդին մնան:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԵՍՈՒԹԻՒՆ

Քանի մը անգամ՝ ուրիշ ունե-
ցանք արդէն չնշտելու սա ճշմար-
տութիւնը որ Հայը իր ընածին
յատկութեանց շնորհիւ յաճախ կը
յաջիլ իր անհատական գործու-
նեցութեան մէջ, մինչդեռ իր բա-
րոյական թերութիւններ անընդու-
նակ կընեն զինք հաւաքական յա-
րատել, յամուռ և արդիւնաւոր
գործունէութեան:

Այս է ամենուրեք մեր ազգա-
յին գործերուն անգոհացուցիչ վի-
ճակին գլխաւոր և կարելի է մին-
չեւ իսկ ըսել միակ պատճառը:

Մեր բարոյական խմբը, որուն
զլխաւոր տարրերէն մէկն է եսա-
կանութիւնը, չենք մեզ իրարու
յարիլ ուժգին, իրարու նեցուկ ըլ-
լալ, իրարու ուժերէն օգտուիլ
հանրային գործերու մէջ և մանա-
ւանդ ասոնց սիրոյն համար զոհել,
երբ հարկ է, մեր անձնական կար-
ծիքները և միտումները. չենք ու-
զեր նկատողութեան տունել թէ
հաւաքական գործունէութիւնը, որ
անհատական ուժերու համախմբու-
թով կըլլայ, անհրաժեշտապէս կը
պահանջէ գաղափարներու փոխա-
դարձ գոհողութիւն անհատներու
միջեւ, քանի որ Աստուած ամէն
մարդու տուել է խորհելու տար-
բեր եղանակ մը, այնպէս որ կա-
րելի չէ այս աշխարհի մէջ գտնել
երկու մարդ որ կատարելապէս
համախոհ ըլլան ամէն գործի և
ամէն պարագայի մէջ: Չունինք
այս գոհողութեան ոգին. ուստի

երբ կը տեսնենք որ մեր անհատա-
կան կարծիքը ընդունելութիւն չի
գտնիր, կը սրտմտինք, կը մաքա-
ռինք հակառակորդին դէմ և եր-
կար ու անօգուտ վէճերով թան-
կազին ժամանակներ ի գո՛ւր կը
վատնենք, կամ վշտանանք, կը
պաղինք ազգէն, կը քաշուինք մէկ
կողմ, առաջագրելով ա՛լ չխառ-
նուիլ ազգային գործերու: Այս-
պէս ազգին կարեւոր գործիչ ըլ-
լալու կոչում ունեցող մասերէն մին
կը վիճի, կը կռուի, փոխանակ
գործելու, միտն ալ ձեռնպահ, ան-
շարժ կը մնայ: Ազգը կը տուժէ
ասով, բարոյական ու նիւթական
մեծ վնասներու կենթարկուի, բայց
հոգ չէ, եթէ ազգը վնասեց, մեր
եսը շահեցաւ, մեր եսականու-
թիւնը գոհացում ստացաւ. և այդ-
է գլխաւոր բանը... հանրութեան
շահերը երկրորդական բաներ են
և ստորադասեալ մեր եսին պա-
հանջներուն: Ափսո՛ս, այսպէս կը
խորհինք մենք:

Եւ զարմանալին սա է որ ա-
մէնքս ալ ազգասէր ենք, ամէնքս
ալ ազգին բարիքը կուզենք:

Անել ճամբու մը մէջ կը գըտ-
նուինք. հակասական է ազգին
բարօրութեան բաղձալ մէկ կող-
մէն, զայն մեր եսականութեան
հաշիւներուն ստորադասել միւս
կողմէն:

Գրեթէ վհատեցուցիչ է մտածել
որ մեր պապերէն մեզ ժառանգու-
թիւն մնացած եսականութիւնը
զարմանելու միջոց մը չէ կրցած
ըլլալ նաեւ մտաւոր զարգացումը,
որ տակաւ կը ծաւալի ամէն խա-
ւերու մէջ ժամանակին ոգիին և
պահանջներուն բերմամբ: Ընդհա-
կառակը, կարելի է առանց չափա-
զանցութեան ըսել թէ զարգացումը
արտագր'ց եսական նոր երեւոյթ
մը, որ անծանօթ էր հին սերունդ-
ներուն—կուսակցութիւնը:

Երբ մեր պարզամիտ և տգէտ
պապերը իրարու հետ կը գփտէին,
գոնէ չէին ծածկեր որ իրենց զըժ-
տութիւնը անձնական հաշիւներու
արդիւնք է. ուստի ազգու միջա-
մտութիւն մը, եպիսկոպոսական,
չստ շատ Պատրիարքական պահ-
պանիչ մը կը բաւէր ամէնէն զօջ

ախ . . . ախ . . . ախ . . .
ինչ գրեմ ու ինչ ըսեմ որ իմ
թշուառութիւնս կարենաք հաս-
կընալ: Եթէ ամբողջ թշուառու-
թիւնս գրեմ թերթիւ կը լեցունին.
բայց համառօտ կերպով կը գրեմ
ձեզ հաս:

Պալէն զիս այն պայմանով հոս
բերին որ հարուստ ընտանիքի մը
պաշտպանութեան տակ պիտի
գրուէի, ու գերմաներէն պիտի
սորվէի հոն. բայց, ընդհակառա-
կը, ոչ հարուստ ընտանիքի մը
քով գրին զիս, և ոչ ալ խոստա-
ցածնուն մէկ փոքր մասնիկը կա-
տարեցին. չիտ շիտակ զրկեցին
գերմաներէն, (վերթեմքերի) վի-
ճէմատօրֆ գիւղը, ուր մինչև
այսօր կը մնամ: Այս գիւղին մէջ
գալուց մը կայ ուր կը դառնում
ընկերներու հետ, յետին ծայր
թշուառութեան մասնուած, այն
աստիճան որ 40 փսրա չունիմ
նամակ մը զրկելու համար ձեզ
կամ մեծ մօրս, և կստիպուիմ ա-
ռանց փուլի զրկել, որը ինձ հա-
մար մեծ ամօթ է, որովհետև
հոգ կրկնապատիկ կը հատուցա-
նէք նամակն ստացած ատեններդ:
(Հէք տղայ):

Աշխատութիւնս շատ ու շատ
է բաց ի դասերէս. 15 ընկերնե-
րովս մէկ տեղ կառքով փայտ կը-
րի կուտան մեզ, այսինքն, պար-
զապէս ըսեմ, իբրև էշ կը քոր-
ծածին զիս ու ընկերներս. էշ
կամ ձի կը լծուի կառքի. երբ
անոնց տեղ մարդը գործածուի,
զանկա էշ կամ ձի նկատել չէ:
Երբ կառքը փայտով կը լեցնենք
կէս ժամ հեռու տեղէ մը և կը
սկսինք բաշել, գերմաները կը
ծաղրին մեզ ըսելով, «Հայերն ալ
ձիերէն կամ եղներէն վար չ'են մը-
նար, վառնիք անոնցմէ աւելի
շուտ կը քաշեն կոր» եւ այլն: Օր
մըն ալ երբ այսպէս արիւն քըր-
տինք մտած փայտ կը կրէինք
կառքով, ու գերմաները գործ-
եալ սկսեցին ծաղրել մեզ, ես
բարկանալով ձգեցի կառքն ու
բաժնուեցայ: Այս պատճառով
երկու օր անօթի ձգեցին զիս իբ-
րև պատիժ, ինչպէս նաեւ ուրիշ
մէկ սիրելի ընկերս:

Գանք ուտելիքին. ո՛հ, ինչպէս
պատեմ անուշիկ մասին մեր քա-
շած խեղճութիւնը. առուտները
կուտան կտոր մը բարակ հաց
տաք և թխագոյն ջուրի հետ (իբ-
րև խահվէ): Կէսօրին բերան
չառնուելիք անանի ստակալի կե-
րակուր մը կուտան որ Պալսոյ
աղտոտ հրեաներն իսկ չեն, և տե-
ր, մանաւանդ որ կերակուրին հետ
հաց չեն տար. իսկ իրիկունները
առուտան պէս կտոր մը հաց նոյն
տաք ջուրին հետ. անանի որ Պո-
լիս մէկ օրուան մէջ կերած հացս
հոս մէկ շաբթուան մէջ կուտեմ:
Վերջապէս շատ անգամ անօթի
եմ:

Ասոնցմէ զատ կան ուրիշ նե-
ղութիւններ ալ ինձ ինձի և ինձ

միւս 13 լուսաւորչական ընկերնե-
րու վրայ ծանրացած: Կրօնական
ազատութիւն չիկայ, թող չեն
տար որ ազօթենք, թող չեն
տար որ միասին եկեղեցական եր-
գեցողութիւններ կատարենք. և
մինչև իսկ չեն ձգեր որ խաչակըն-
քենք. երբ զիշերը քնանալու
համար կը քաշուինք սենեակ մը
ուր Պոլսոյ զնչուներն իսկ չեն
պառկիր, անմիջապէս կը մարեն
կանթեղը որպէս զի ժամագիրք
կամ հայ եկեղեցւոյ ուրիշ գիրք
մը չկարգանք:

Այլ երեւակայեցէք, եղբարք,
մեր խեղճութիւնը, թշուառու-
թիւնը, և մեր անտանելի ու սոս-
կալի նեղութիւնը:

Այժմ, սիրելիք, ի՞նչպէս չը
գտնեալով իմ վիճակէս կամ ինչ-
պէս չգտնեալով իմ 13 լուսա-
ւորչական ընկերներ. անշուշտ կը
գանգաւ . . .

Այս սրտաճմիկ նամակը յոն-
կարծ կընդհատուի հոս. չարունա-
կութիւնը չիկայ. թերևս Պոլիս
մնացած է: Բայց հոգ չէ. այսչա-
փով արդէն կը հասկցուի ինչ որ
հարկ էր հասկնալ այդ տարագիր
հէք որբերուն ողբալի վիճակի
մասին:

Եթէ տօքթ. Լէսսիուսի յայ-
տարարած գերման բարեգործու-
թիւնը այս տեսակ է, և թէ այս
փոքրիկ հայուն ըսածները ճշմա-
րիտ են (և ճշմարիտ միայն կրնան
ըլլալ), պակաս ըլլայ գերմանացի-
ներուն բարեգործութիւնն ալ, ա-
ռանց տալիք կրթութիւնն ալ,
Ամօթ իրենց:

ՍԵՐ ԲԺԻՅԱՆԵՐԸ

Նորեկ հայ գաղթականութիւնը
իր վարար հոսանքին հետ Հիպոկ-
րատի աշակերտներ ալ քշած բե-
րած էր պուլիար հողին վրայ:
Պոլսոյ արևմտ խառնակութիւն-
ները մեր բժշկական մարմինն ալ
հարուած մը տուին, վասն զի շա-
տեր այս արհեստագէտներէն, ալ
ապահովութիւն չտեսնելով իրենց
կեանքին և իրենց . . . չափուն,
գուրս ելան՝ օտար երկիրքի տակ
վերաշինելու այն դերքը զոր տա-
րիներով աշխատած էին պատրաս-
տելու Պոլսոյ մէջ:

Քիչեր ուրիշ տեղ գացին. մե-
ծագոյն մասը գաղթականութեան
մեծ հրակին հետեւեցաւ, և Պուլ-
կարիս գիմեց: Եղաւ վայրկեան
մը ուր մինակ վառնաի մէջ տասը
տասնըհինգ հայ բժիշկներ զիրար
գտան՝ կարծես բժշկական ամենա-
կենդան խորհրդակցութեան մը
համար ժամադրած: Մինչդեռ դա-
ւազաններ երկրցնելով կը պտըտէին
վառնաի փողոցները, քիչ մը շուա-
րած, բախտն ու տաճիկը նեղու-
լով, զիրար մխիթարելով: Իրենց

անգործութիւնը տկամայ էր սա-
կայն. ցորչալի իրենց գրպանը չու-
նէին Պուլկարիոյ բժշկական խոր-
հուրդին մէկ արտօնագիրը, ան-
հնար էր իրենց հիւանդութիւն
դարմանել. տուգանք կար, յետոյ
բանտարկութիւն, ինչ որ հաճելի
բան չէ Պոլսէն փախչող բժիշկի
մը համար:

Ինչ ընել տն առնն:
Քննութիւն անցունել և արտօ-
նագիրը ձեռք բերել: Բայց գէշը
հոն էր որ այդ քննութիւնը, վկա-
յականը առած բժիշկի մը համար
ամենէն տարապարհակ աշխատու-
թիւնը, պուլկար լեզուով միայն
ընդունելի էր, նոր լեզու մը սոր-
վիլ՝ թուղթի կտորի մը համար.
ու՛ֆ:

Ճար չիկար:
Եւ հայը իր անվճար ոգին հոս
ալ երեւան բերաւ:

Հայ բժիշկները մտածեցին ու
որոշեցին սորվիլ Պուլկարերէնը և
քննութիւն անցունել:

Մեր վերջին թուով ծանուցինք
թէ Տօքթ. Թովմասեան Պուլկա-
րերէնը սորվելէ, քննութիւնը յա-
ջողութեամբ անցունելէ և արտօ-
նագիրը ձեռք բերելէ յետոյ եկած
է հաստատուել վառնա, ուր երի-
տասարդ հայ բժիշկը ոչ միայն իր
արուեստին պատիւ պիտի բերէ
օտարին առջև, հապա իր պատ-
կանած ազգին մանուանդ:

Կիմանանք թէ ուրիշ վեց հայ
բժիշկներ ալ յաջողած են միևնոյն
ճամբով ստանալ արտօնագիր:

Ասոնք են՝
Տօքթ. Բաշաեան, Պոյաճեան,
Օրմանեան, Մոսկոֆեան, Գու-
յումեան և Քիւլիւքեան, որ ա-
նանաբուժ է: Առաջին հաստա-
տուած է Բուսնուք, երկրորդը
Սոֆիա, երրորդը Երանգու, չոր-
րորդը Խարմանլը՝ պաշտօնով,
հինգերորդը Ֆիլիպէ, իսկ վեցե-
րորդը գեռ Սոֆիա կը գտնուի:

Ամենքն ալ աշխուժ, գործուն-
եայ և իրենց արհեստին մէջ քիչ
շատ առաջացած երիտասարդներ
են, որոնք անշուշտ կարծ ժամա-
կէն պիտի յաջողին յատուկ գիրք
մը բռնել Պուլկարիոյ բժշկական
դասին մէջ:

Այս առթիւ անօգուտ չենք տես-
ներ յիշել թէ նորահաստատ օրէնքի
մը համաձայն՝ քիչ ժամանակ յետոյ
այն բժիշկները միայն քննութեան
պիտի ընդունուին որոնք Պուլկա-
րական Ժիմնալ մը ուսարտած ըլ-
լան. այսինքն պայման է որ պուլ-
կար հողին վրայ բժշկութիւն ընել
կարենալու համար, տեղական Ժիմ-
նալի մը մէջ գտնէ վեցերորդ կարգն
աւարտած ըլլաւ և յետոյ բժշկու-
թիւն սորված:

Այս հանգամանքը չունեցող
ու է բժիշկ՝ Պուլկարերէն գիտնու-
լով հանգերձ չարտօնուելի քննու-
թիւն անցունել:

Այս օրէնքը որ հաւանակա-
նաբար 1898 տարին սկիզբէն
պիտի գործադրուի, մի եւ նոյն

տրամադրութիւնը ունի փաստա-
բաներու, գեղագործներու, ճար-
տարագէտներու, ճարտարապետ-
ներու համար:

Ուստի կը յորդարենք մեր ար-
ուեստագէտները որ աճապարեն
տարեգլխէն առաջ սորվիլ Պուլ-
կարերէնը և քննութիւն անցունել:
Ս.

ԻՄԹԻՀԱՆ

Տիւնեանն հէր պիր գըթա-
սընտա մէքթէպլէր իշխն գապուլ
օլլենան ալէնի իմթիհանլար պիր
թաղըմ մուհասէնաթ էլտէ իթ-
մէք մագաէտինէ միւթէտաիր օլ-
տըղը աշիքէար տըր:

Բէք չօգ մահէլլէրտէ մէքթէպ-
լէրին սէնէվի իմթիհանլարընտան
մատաա, ալթը այտա վէ իւչ այ-
տա պիր տէֆա ումուսի վէ խու-
սուսի իմթիհանլար իճրա օլլունուր:
Իշպու իմթիհանլարլէ շակիրտա-
նըն ֆաիտէմէնտ օլմալընտան
պաղա հօճալար վէ մէքթէպ
միւտիլլէրի իշֆա իթտիքլէրի
լըրամէթ ու վահմէթլէրինին սէ-
մէրէլլէրինի կէօրմէքլէ՝ սայ ու
ղայրէթլէրինի պիր գաթ տահա
արթըրմագ վէ հըսսիյաթը վիճ-
տանիլլէրինի բահաթլանտըրմը
օլմագ մէսրուրիլլէրինէ նայիլ օ-
լլուրլար:

Շակիրտանն վալիտէյն վէ
աղրապալարը իսէ, իմթիհանտա
էվլտալընըն իպրաղը մէհա-
լէթ վէ քէսպի մալիւմաթ իթմիշ
օլտըղլարընը կէսրմէքլէ շաղ ու
մէսրուր օլարագ, մէքթէպլին ի-
տարէի մալիլէսի վէ թէրագըսը
իշխն մատտի վէ մանէվի սուրէթ-
տէ մուսվէնէթլէրինի արթըրմագ
արղու վէ հալէսինտէ պուլընը-
լար: Վալիտէյնի պու հալէսէ
սէվգ իթմէք իշխն պիլիմ միլլի
մէքթէպլէրին նէ տէրէճէ իշթի-
յաճը օլտըղը պէյանէ հաճէթ
եօգ տըր:

Էքսէր մահէլլէրտէ միլլի մէք-
թէպլէրիմիլլին պաղի գալմասը
վէ թէրագըսը իթմէսի էհալինին
խանէ վէ եօրտըմընա միւթէվա-
գըֆ օլտըղը հալտէ, մէքթէպ միւ-
տիւրանը վէ հոգարարձուարը
տէրիւհտէ իթմիշ օլտըղլարը օլ
նաղիգ մէմուրիլլէթի միլլէթէ
ֆաիտէլի սուրէթտէ իսթիմալ
իթմիշ օլմագ վէ հէր հալտէ է-
հալինին հիւսնի նաղարընը էպ-
նաի միլլիլլէրին իլմէն թէրագը-
սընտ տալէթ իթմէք իշխն սու-
րէթի չալիգէտէ իմթիհան գալի-
տէլլէրինի իճրա իթմէք վաղիֆէ-
սի իլէ միւքէլլէֆ տիլլէր:

Ֆաղաթ տըսի օլարագ վէ քէ-
մալը թէէսիլլէրէ շէհրիմիլլտէ հո-
գարարձուար վէ վարժապիտէր
թարաֆընտան պու իմթիհան մէ-
սէլէսինէ էհէմիլլէթ վէրիլմէմէք-
տէ վէ իւչ սէնէտէն պէրու մէք
թէպլէրիմիլլ պիլա իմթիհան քէօր

Թօփալ տէրամ' իթմէքտէ օլաւ-
ղընտան, չօճուզլորըմըզն զիգը.յ-
մէթ վազըթլարը պօշա կէշիյօր
տէյիւ' էհալիին էվէլտէն նաաիր
օլան հապէսի պիթիւն պիթիւնէ
սօվումագտա վէ տիկէր թարաֆ-
տանտէ վարժապետէրին այլըզը
չըթըր չըթըր իշլէմէքտէ տիր:
Յագաթ պուսէնէ իշիւն պիլմէ-
յիզքի' վարժապետէրիմիզ կէշէն
սէնէլէր կիպի ալէնի իմթիհան
վէրմէքտէն թէքըար գաշաճագ-
լար մը, եօգսա լաղըմը վէճհ իւզ-
րէ իմթիհանա հազըրլանմագտա
մը տըրլար: Էկէր պուսէնէ տա-
խի պիլա իմթիհան վագալնս ի-
տէճէքէր իսէ, պէհագգին վար-
ժապետէրին շու հարէքեթըր'
աֆվ օլընմազ պիր գուսուր աստ
օլանապիլիր: զիրա նէ վազըթ
օլու: իսէ, մասաշարընը թէմամէն
միլլէթտէն ալաճագլարըն պիլէ-
րէք վէ հագաբարձուլարըն վաղի-
ֆէսիլիքէրլիտէն իսթիֆատէ ի-
տէրէք, հալընը ալլարըն կէշմէ-
սինի հէսապ իթմէքտէ պուլընը-
յօրլար տէյիլէպիլիր:

Տիկէր թարաֆտան հոգաբար-
ձուլարըն վաղիֆէսիլիկի հիշ պիր
եօլլէ թապիլպ օլընմաշաճագլը
աշիքեար տըր: պու խուսուս պու-
սէնէ իշիւն, պուսուրըն մէսուլիյէ-
թի տահա աղըր օլաճագ տըր:
զիրա կէշէն սէնէ չօճուզ մէքթէ-
պի եանմը օլտըզընտան, գըզլարը
մէքթէպտէն չըգարըպ, չօճուզ-
լարը գըզլարըն մէքթէպտէն նազլ
իթմիշ օլտըզլարընտան, պիր գաշ
գատընլարըն սայ ու իգտամա-
թը իլէ նիզամը սուրէթտէ տէ-
վամ' իթմէքտէ օլան գըզ մէք-
թէպիլի տաղըթմը օլտըպ,
գըզլարը միւթէշարիր իտուպ,
չօճուզլարըն տէ վազթընը պօշա
կէշիլմիշ օլտըզլարընը գանն իթ-
մէքտէյիլ: պու գաննըմըզըն եան-
լը օլտաւընա տըզուքէ իսէք տէ,
պու տըզուճուզա մուվաֆֆագ օլա-
պիլմէք իշիւն ալէնէն իմթիհանլա-
րըն սէմէրէսինէ ինթիլար իթմէկէ
մէճպուրըզ...: իշլէ իմթիհան
կիւնլէրի կէլար...:

Յ. Գ.

ԻՄՏԱՏ

Սէքիզ ալտան պէրու մուհաճիր
միլլէթտաշարըմըզա իանէ թէվի
իթմէքտէ օլան Մատմաղէլ Յրայ-
զէր իանէի քիւմիլէն քէմիշ օլ-
տըզընտան միւթաճէյն պիթիւն
պիլթիւնէ պիթէս վէ պի վայէ
պըրագմը օլտամագ մագսէտի իլէ,
կէշէն կիւն քէնտիսի էվէրի կէ-
զիպ' եէվմիյէ նաֆագայա միւհ-
թաճ օլանլարըն էսամիսինի պիր
ճէտմէլի մասսուսէյէ տէրճէլէ, ան-
լէրին թէայիլէի' վարնատա միւ-
թէշէքթիլ սապըգ իանէ գամսիւ-
նըն եէտի մուսվէնէթիւնէ իհալէ
իթմիշ տիր:

Մէքթիւր ճէտմէլտէ միւնտէրիճ
օտան 80 ֆաթիլտա գատար (400
նուֆուս) քիւլիլէն պիլ լօգմա էր-
մէկէ միւհթաճ գալմը օլտըզլա-
րընտան, անլէրին վիգայէսի իշիւն
լաղըմ' կէլէն իմթապիլիլ իթթի-
խաղը պապընտա զէվաթը միւ-
թէպէրէ թարաֆընտան պաղը տէ-
վաիրէ միւհաճաթ օլընմագտա
իսէտէ, պիր սէմէրէ էլտէ իտիլէնէ
տէկիւն մէքթիւր ֆագիլիլէրին թէա-
յիւշի իշիւն տիւնտէն պէրու պիր
իանէ տէֆիլէրի քիւշտա օլտընուպ,
ազ չօգ սահիպի իգթիտար պու-
լընտանլարըն մուսվէնէթիւնէ վէ
սատագաթընա միւհաճաթ օլըն-
մագտա տիր:

Պու իանէի իշլիլարգ իթմէք
վալիտէլէրի գուճաղընտա էքմէ'ք
էքմէ'ք տէյու պաղըրուպ, տճ-
լըգտան էօլիւ' հատտիլէ կէլմիշ
օլան պիր թագըմ' մահաւնլարու
եէնիտէ: հալալ' վէրմէք օլտա-
ղընտան, հէր պիր խայրէթիտա-
հըն պիրէր մըգտար սատագա
վէրմէկէ չիթապան օլտալարը վա-
զիֆէի մուգտտէթտէն պուլըն-
տըզը թարիֆէ հաճէթ հօգ տրը:
Հէրքէսին քէնտ' իգթիտարընա
կէօրէ, շու իանէյէ իշլիլարգ իթմէսի
վաղիֆէի միլլիլիտէն տիր: զիրա
տիւնը միլլէթլէր իանէլէրի իլէ
պիլիլէրէ միլլէթտաշարըմըզը ու-
ղուն միւտտէթ կէշիլտիրմիշ օլ-
տըզլարը հալտէ, 80 ֆաթիլիտան
20-25 կիւն գատար հալընը
էքմէկիլիլ թէտարիգ իթմէկ իսէք,
տպէս պիր վաղիֆէսիլիլէքտէ պու-
լընմը օլտաղըզ: Շու ճիհէթի
տալի իլալէ իթմէկի վայիտ
կէօրմէյիլէրի, պու տէֆա թէճէմ'
միւ օլընտագ իանէնին հատըլաթ
ու սարֆիյաթ հէսապլարը վէ
մուլիլէրին էսամիլէրի մէյտանը
ինթիլարէ գօյըլաճագ տըր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԵ

Է. Գ. Ի. Լ. Է. Բ

Կէշէն հաֆիթաքի հաղմարը-
տան էքիլիլէրին գըրըլըպ, չիւրիւ-
միշ օլտըզընա տայիլ չըգմը օլան
չայիլաթ' սոն հալաթիլէրէ նապա-
րէն թէքիլպ օլտնմագտա օլուպ,
աքսի օլտարագ' էքսէր մահալլէրտէ
խասարաթ վուգույա կէլմէմիշ տիր:
Տէլօրման ճիհէթիլտէ 100տէ 10
զարար հիսապ օլտնմագտա իսէտէ,
տիկէր թարաֆտան հաղմարը
իւզէրինէ շու կիւնլէրտէ հալա-
նըն աշըլմասը իլէ խասարաթըն
իլալէ օլընմասը պէքլէնլիլէքտէ
տիր:

* *

ԽԱՍԱՐԱԹ

Բրօվաթիտէ սէլլէրտէն բէք
պէօյիւք զարարըր վուգուա կէլ-
միշ վէ պիլթիւն գասապլարը սու-
պապը օլտըզընտան պիր գաշ
միլիթն ֆրանգ զարար հիսապ օ-
լտնմագտա իսէտէ, պու կիւնէ

գատար չըմէնտըքէր կէլէմէմիշ օլ-
տըզընտան թագսիլաթը մալիւ-
մաթ ալընմամըշ տըր:
* *
Վարնա գուրպիւնտէ պուլտնան
կէօլ' հաղմարըրտան հալալա կէ-
լէն սէլլէր սէպէպիլլէ քէսպի ճէ-
սամէթ իթմիշ վէ տէնիլ իլէ կէօ-
լիւն մապէնիլտէ պուլտնան գուճ-
լաղը պապըմը վէ օրալարտա վագը
էպիլիլէր սուտա գալմը օլուպ,
գալըն պաղլարա վէ Ղալաթայա
գալըզլար իլէ կիլթիլմէքտէ տիր:

Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի Բէն-
ճապ ճիվարընտա գուճվէի հար-
պիլէ թէճէմիլ իտուպ Աֆխա-
նտան սինօրընը թագվիլէ իթ-
մէքտէ օլտըզընտան թէթէրապուրկ
մէհաֆիլը սիյասիլէսինին տըգ-
գաթընը ճէլպ իտիլօր:

Թօգատ զըրկընընա զիմտիլալ
օլան միւհիւմէր ալէյիլիլէ մա-
հալիլտէ մահքէմէի ֆէվգէլալտէի
մալիսուսէ թարաֆընտան վէրիլէն
հիւքիւմէր թէմիլ օլընմագտա-
սըն Սուլթանա թագաթիմ' օլընմըշ
տըր:

Միլլէհէ շէրաթիլ հագգընտա
Սթանպուլտա, Թօրհանէտէ ագա-
օլընտէն էլիլէր մէճլիլիլին միւ-
ղաքէրաթը տէվամ' իթմէքտէ
տիր:

Պու կիւնէ գատար չըմէնտը-
քէր վէ թէլէկիլաթ իտալլարը
տիւզէլմէմիշ օլտըզը սէպէպլէ հա-
լաթիսաթը սիյասիլէսինին մահ-
լուճ' պուլընիլօրըզ:

ՏՕՐԹ. Ե. ԹԱՎԱՍԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հա-
տարակութեան թէ վերագրաճած է
Սոֆիաէ եւ կընդունի հիւանդներ ա-
մեն օր իր սուրը ի Պաղը Բագար,
առաւօտները ժամը 10էն 12, իսկ կէս
օրէն վերջը 2էն 5: Զորքալարթի օրերը
կէս օրէն վերջը ձրիպէս կը գարմա-
նէ, 1-10

ՏԻԿԻՆ ԹԸՆԿԻ

Բ. Թաղ. քիշ 822 (Տիպկ լէլմէի
դիմացի փողոց)

"Դիւրագոյն մէթոտով կը սորվեց-
նէ ձեւագիտութիւն եւ յանձն կառ-
նէ ասեղի աշխատութիւններ չա-
փասը գիւնհրով:

ՍԵՐՈՆ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

Սափիլ, Պաղը-Բագար, քիշ 529
Եւ խնդրէ արդոյ հատարակութե-
նէն զիմիլ իր սափիլիլ խանութը,
ուր անշուշտ գոհ պիտի մնայ: Արա-
գութեան եւ մաքրութեան մեծ խնամք
կը տարուի: 3-3

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑՍԻ
ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ
ԻԱՄ

ՄՐՄՈՒՆՁ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Սոյն երգարանը որ կը բաղկա-
նայ առաւել քան 100 երեսէ, կը
պարունակէ շատ մը հին եւ նոր ա-
ղատ երգեր, գորս ալթմ' ժողովորդն
ախորժանօք կ'երգէ:

Փափաքողք կընան ստանալ զայն'
փոխարէնը 1 ֆրանգի նուակաղբորչմ
(բօսաի բուլ) խրկիլով խմբագրու-
թեանս, կամ դիմելով հետեւեալ
հասցեներուն:

Տեարք
Արիս Գուրպէթ. Ռուսուգ
Ճիգրան Աճէմիւն Շուճու
Խարապետ Թօրապալ. Սիլիստրէ
Մարտիրոս Գէնտիկեան Պուրկապ
Խաչիկ Թօհաֆեան Սիլվէն
Ալէքս. Ճէմիլիպ. Փիլիպէ
Իսկէնտէր Արսլանեան Տօպրիշ
Յովհաննէս Պիպէնեան Պուգրէշ
Արթ. Տէր Աւուրգ. քէնյ. Խալապ
Թէօֆիլ Թէրզեան Գէօտէնէ
Ասատուր Բրուտեան Գահիրէ
Ճիգրան Արսլանեան Աղէքսանտրիա

Աղգ. վարժարանաց համար' երբ
գէլթ 10 հատ կ'ուզուի, 20 առ 100
զեղչ կը լինի:

Ա. Զ. Դ

Գնուան եւ վաճառուան հին ու նոր
ամէն տեսակ նամակաղբորչմերու (բուլ)
գիմիլ Ապալալաճման մզկիթի գէմ
ծխալաճառ Ա. Զարհանէլեանի խա-
նութը: 4-5

Ա. Զ. Դ

Վաւնաի, Ռուսուգի եւ շրջակայ
քաղաքաց մէջ առեւտրական հրա-
պարակի ծանօթ եւ առաջնակարգ վա-
ճառատանց մէջ պաշտօն վարած երի-
տասարգ մը' որ այս երկրի մէջ պէտք
եղած լեզուական հմտութիւնը ունի,
կը փափաքի պաշտօն ստանձնել վաճա-
ռատան մը մէջ չափաւոր վարձատրու-
թեամբ:

Դիմել Իրաւունքի խմբագրութեան:

Ա. Զ. Դ

Իրաւունք կը վաճառուի նաեւ Օթէլ
Բօմէրիլիլի ներքեւ, Տ. Սանալլանի
ծխախոտի վաճառատան մէջ, ինչպէս
նաեւ Մուսալլաի հրապարակին վրայ:
Տ. Միլաթի սըճարանին կից, հայ
ծխալաճառ—սըճալաճառի խանութին
մէջ, նաեւ Մուսալլա Ապալալաճման
մզկիթի գէմ Պ. Աւետիս Զարհանէ-
լեան ծխալաճառ—թղթալաճառի խա-
նութը:

Փափաքողք կընան ամեն ատեն թերթ
գտնել այս երեք տեղերը:

Ա. Զ. Դ

"ԻՐԱՌՈՒՆՔ" Վարչութիւնը
յաճն կառնու պատրաստել հա-
յերէն, Պուրկարեան, Յուսանըն
եւ Յունարէն լեզուներով ընկա-
լագիր, հասցեներ, նամակաղբու-
նիլ, մահազգեր, յայտարարու-
թիւններ, հարսանեաց եւ այլ հրա-
ւիրագրեր, այցաքարտեր եւ, եւ:
Գնեք չափաւոր

Փափաքողք պարտին գիմիլ խմ-
բագրութեան հասցէին: